

ΘΑΝΑΣΗ ΜΕΣΣΗΝΗ ΠΑΡΑΛΛΑΓΗ «Της Άρτας το γιοφύρι»

Τ' άκουσε ο πρωτομάστορας και τα γέλια βάζει,
στη σκέψη ότι ένα πουλί τάχα τον διατάζει.

-Τι ξέρει από γιοφύρια ένα ανόητο περιστέρι,
μόνο σκουλήκια πιάνει σ' ένα παρτέρι.

Κι επήγε οπίσω στη δουλειά του,
με όρεξη να τελειώσει,
έπιασε τα σύνεργά του,
πριν προλάβει να νυχτώσει.

Κι έχτιζε, έχτιζε, έχτιζε...

Μόλις πια νύχτωσε για τα καλά,
Το γιοφύρι ήταν έτοιμο, έδειχνε μια χαρά.

Και τότε του πρωτομάστορα μια ιδέα του κατέβει:
«Ας κάτσω εδώ τη νύχτα, το έργο μου να επιβλέπω,
τον υπαίτιο να πιάσω, θα 'ρθει, το προβλέπω.

Έδιωξε τους βοηθούς, έδιωξε τους μαστόρους,
να παίξει του μυστηρίου το παιχνίδι με δικούς του όρους.

Όταν το φεγγάρι ανέβηκε για τα καλά,
τη σιωπή τη σπάει μια στριγγλιά!

Εκεί λίγο πιο κάτω, σε μια βελανιδιά,
μια μορφή άυλη, δίχως λαλιά.

Την πλησιάζει και βλέπει πως κλαίει γοερά,
γυναίκα στη μορφή, ατίθασα μαλλιά.

Προσπάθησε να συνεννοηθεί, κάτι να της πει,
εκείνη δεν μπορούσε ν' απαντήσει με ανθρώπινη φωνή.
Του άγγιξε το χέρι απαλά και στοργικά,
κι αμέσως είδε όραμα από παλιά.

«Ένα κοριτσάκι με φακίδες και κοτσίδα
να παίξει μ' ένα αγοράκι πάνω στα γρασίδα.

Μια γυναίκα να φωνάζει απ' την αυλή:
“Πρόσεχε τον αδερφό σου μη χαθεί”.

Τα παιδιά δεν έδωσαν σημασία,
έκαναν σαν να ήταν αγχαρεία.

Παίζοντας δεν είχαν καταλάβει πως είχαν απομακρυνθεί,
πλησιάζαν προς το ποτάμι, που βασίλευε η σιωπή.
Εκεί έμελε να συμβεί
μια ιστορία τραγική!

Το αγοράκι στην όχθη εκατέβη,
μα γλίστρησε σε βότσαλο και στο νερό πέφτει.

Προσπαθεί να επιπλεύσει, να κάνει κάτι να σωθεί.

μα το νερό το παρασέρνει,
στον πάτο το πηγαίνει.

στο μεταξύ η αδερφή έχει τρελαθεί,
να κάνει κάτι δεν μπορεί.
ανήμπορη παρακολουθεί,
το τέλος του αδερφού της δεν αργεί.

κι όταν αποκαλύπτει το νερό το σώμα το νεκρό,
το κορίτσι αρχίζει να θρηνεί, τον αδερφό της τον μικρό.

ήρθε η μάνα, ήρθε ο πατέρας, ήρθε όλο το χωριό
να αντικρύσει το θέαμα το φρικτό.

Μνήμα χτίζεται στον ποταμού την όχθη,
το κορίτσι έχει το φταίξιμο για αυτό,
για του παιδιού τον άδικο χαμό.»

Ποτέ δεν την ξεπέρασε τη θλίψη,
ποτέ δεν την κυρίεψε η λήθη.
Συνεχίζει να θρηνεί ως πνεύμα,
ο πόνος αβάσταχτος, δεν είναι ψέμα!

Στοιχειώνει το σημείο, έργο δεν θα φτιαχτεί,
πάνω από το μέρος που ο αδερφός της είχε πνιγεί.

Σιγά σιγά άρχισε να εξαφανίζεται,
ο πρωτομάστορας να βοηθήσει δε γίνεται,
αυτή χάνεται στην καταχνιά,
ώσπου εξαφανίστηκε στη σκοτεινιά.

Κάποιος τον εσκούντηξε στον ώμο,
ο πρωτομάστορας αισθάνθηκε τέτοιο πόνο,
άνοιξε τα μάτια του αργά, διστακτικά,
κι έναν μάστορα αντίκρυσε θολά.

Ο ήλιος ήτανε ψηλά,
είχε πια ξημερώσει για τα καλά,
κι ο πρωτομάστορας αναρωτιόταν
αν ήταν ξύπνιος ή αν κοιμόταν.

Ήταν άραγε όνειρο η συνάντησή του με τη γυναίκα
ή μίλησε μ' ένα πραγματικό πνεύμα;

Αυτή η σκέψη ταλανιζόταν στον πρωτομάστορα το κεφάλι
και με απορία τον κοιτούσαν όλοι οι άλλοι.

Στους μαστόρους με παραστατικότητα εξιστορεί
τι συνέβη την προηγούμενη νύχτα ως το πρωί.

Αμέσως όλοι με δυσπιστία τον κοιτάζουν.
Μα κανείς δε λέει,
το κύρος του δεν ατιμάζουν.

-Ακούστε προσεχτικά όλοι εδώ,
τι πρόκειται να γίνει για όλων μας το καλό.
Το γεφύρι χτίζουμε πάνω σε έδαφος ιερό
και κάτι τέτοιο είναι ανεπίτρεπτο, απαγορευτικό!
Τις αξίνες και τα φτυάρια όλοι πιάστε,
δίπλα μου ελάτε, για κοπιάστε!
Γκρεμίζουμε το γεφύρι σπιθαμή προς σπιθαμή,
μη μείνει πέτρα όρθια από αυτή τη γη.

Και τι συνέβη τελικά
με αυτό το γεφύρι, τον μπελά;

Όλοι μαζί επήγανε,
τα πράγματά τους πήρανε
κι άρχισαν να δουλεύουν στωικά,
αργά, σωστά και σταθερά!

Έχτισαν το γεφύρι σε μέρος διαφορετικό
διακόσια μέτρα από το έδαφος το ιερό.

Κι αν μάθαμε κάτι τελικά,
αν αυτό που κάνουμε δεν γίνεται καλά,
«γκρεμίζεται» συνέχεια κι εμείς συνεχίζουμε
με τον ίδιο τρόπο να το «χτίζουμε».
Ε, τότε ας αλλάξουμε σκεπτικό
Κι ας ξαναπροσπαθήσουμε με τρόπο διαφορετικό!

«ΤΟΥ ΓΙΟΦΥΡΙΟΥ ΤΗΣ ΑΡΤΑΣ»

Σαράντα πέντε μάστοροι κι εξήντα μαθητάδες
γιοφύρι-ν-εθεμέλιωναν στις Άρτας το ποτάμι.
Ολημερίς το χτίζανε, το βράδυ εγκρεμιζόταν.
Μοιριολογούν οι μάστοροι και κλατν οι μαθητάδες:
«Αλίμονο στους κόπους μας, κρίμα στις δούλεφές μας,
ολημερίς να χτίζουμε, το βράδυ να γκρεμιέται!»
Πουλάκι εδιάβη κι έκατσε αντίκρυ στο ποτάμι,
δεν εκελάηδε σαν πουλί, μηδέ σα χελιδόνι,
παρά εκελάηδε κι έλεγε, ανθρωπινή λαλίτσα:
«Α δε στοιχειώσετε άνθρωπο, γιοφύρι δε στεριώνει
και μη στοιχειώσετε ορφανό, μη ξένο, μη διαβάτη,
παρά του πρωτομάστορα την όμορφη γυναικά,
πόρχεται αργά τ' αποταχύ* και πάρωρα* το γιόμα».

Τ' άκουσ' ο πρωτομάστορας και του θανάτου πέφτει.
Πιάνει, μηνάει της λυγερής με το πουλί τ' αηδόνι:
Αργά ντυθεί, αργά αλλαχτεί, αργά να πάει το γιόμα,
αργά να πάει και να διαβεί της Άρτας το γιοφύρι.
Και το πουλί παράκουσε κι αλλιώς επήγε κι είπε:
«Γοργά ντύσου, γοργά άλλαξε, γοργά να πας το γιόμα,
γοργά να πας και να διαβείς της Άρτας το γιοφύρι».

Να τηνε κι εξανάφανεν* από την άσπρη στράτα.
Την ειδ' ο πρωτομάστορας, ραγιζεται η καρδιά του.
Από μακριά τους χαιρετά κι από κοντά τους λέει:
«Γεια σας, χαρά σας, μάστοροι και σεις οι μαθητάδες,
μα τι έχει ο πρωτομάστορας κι είναι βαργωμισμένος*;
– Το δαχτυλίδι τόπεσε στην πρώτη την καμάρα,
και ποιος να μπει και ποιος να βγει το δαχτυλίδι νά βρει;
– Μάστορα, μην πικραίνεσαι κι εγώ να πά' σ' το φέρω,
εγώ να μπω, κι εγώ να βγω, το δαχτυλίδι νά βρω».

Μηδέ καλά κατέβηκε, μηδέ στη μέση επήγε
«Τράβα, καλέ μ', τον άλυσο, τράβα την αλυσίδα,

τι όλον τον κόσμο ανάγειρα και τίποτες δεν ήβρα».
Ένας πιχάει* με το μυστρι*, κι άλλος με τον ασβέστη,
παίρνει κι ο πρωτομάστορας και ρίχνει μέγα λίθο.

«Αλίμονο στη μοίρα μας, κρίμα στο ριζικό* μας!
Τρεις αδερφάδες είμαστε, κι οι τρεις κακογραμμένες,
η μια 'χτισε το Ξούναβη, κι η άλλη τον Αφράτη*,
κι εγώ η πλιο στερνότερη* της Άρτας το γιοφύρι.
Ως τρέμει το καρνύφυλλο*, να τρέμει το γιοφύρι,
κι ως πέφτουν τα δεντρόφυλλα, να πέφτουν οι διαβάτες.

– Κόρη, το λόγον άλλαξε κι άλλη κατάρα δώσε,
πόχεις μονάκριβο αδερφό, μη λάχει* και περάσει».
Κι αυτή το λόγον άλλαξε κι άλλη κατάρα δίνει.
«Αν τρέμουν τ' άγρια βουνά, να τρέμει το γιοφύρι,
κι αν πέφτουν τ' άγρια πουλιά, να πέφτουν οι διαβάτες,
τι έχω αδερφό στην ξενιτιά, μη λάχει και περάσει».

Ν. Γ. Πολίτη, *Εκλογαί από τα τραγούδια του ελληνικού λαού*

